

מנחם גולן אינו רק אדם חרוץ, הוא גם אדם תכליתי. בעוד הוא מתלבט בין כמה תסריטים מרשימים שהציעה לו חברת מ.ג.מ. לבימוי, ביניהם 40 הימים של הטובה, נושא גולן את עיניו לפסטיבל קאן, הנערך באביב, הפעם, החליט להפיק בלבד, ואת מלאכת הבימוי ימסור למשה (אורח בטונה המתה) מזרחי, במאי ישראלי החי מזה שבע שנים בפאריס.

הסיפור, ביסודו של הסרט החדש, לא רק מקורי כי אם גם אמיתי, וקרה בישראל לפני מלחמת העולם הראשונה. אשה צעירה גידלה את דודנה במטרה להינשא לו. נישמע מוזר. אבל זה בדיוק מה שאירע בסבתו של הבמאי מזרחי. היא התאלמנה זמן קצר אחרי נישואיה והתאהבה באחיי בעלה, נער בן 12. היא אספה אותו לביתה, טיפלה בו בידיים אוהבות של אם, אחות ואחובה.

בשל כך, זכתה לשינאתן של נשות צפת ולבזו של בעליהן. לפי הדיון חייב היה הנער בחליצה, אבל מאחר וגם הוא התאהב באשה, רצה לשאתה. האשה, שהייתה גאוותנית ועקשנית, החליטה להוכיח לבני צפת את זכויותיה של אשה חופשית. בהתחשב בתקופה — התחלת המאה — היה זה מעשה נועז מאין כמוהו. היא דרשה חליצה רק על-מנת להזים את השמועות כאילו התחתן איתה משום שנאלץ היה לעשות זאת. וכך, אחרי הטקס המבזה והמביש, התחתנו השניים. האשה האריכה ימים והספיקה לחיות כאלמנה בשנית, ארבעים שנה אחרי מות בעלה. היא נפטרה בגיל 107.

גולן מתכוון להסריט את הסיפור בצפת, ורוצה בגילה אלמגור לתפקיד האשה. לשם כך יביא מאפר מיוחד, אולי אפילו את זה שאישר את פניו של דאסטין הופמן בתחילת הסרט איש קטן גדול, שם הופיע כזקן מופלג וקמטרפנים.

תדריך

תל-אביב

*** טריסטאנה (בן-יהודה, ספי' רד): סיפור רומנטי מלא משמעות סתר, הן על מצבה של ספרד היום, הן על עיוותי הנפש שמאחורי הבורגנות ה' מכובדת. הבמאי: לואיס בונואל. רק למי שמוכן להתעמק ולחפש משמעויות כפולות בכל המונח ומשפט.

*** רציחות קטנות (פאר, אר'): צוה'הברית): קומדיה אכזרית על האלימות בחוצות הכרך האמריקאי ועל חוסר הישע של הפרט מולה. מיבצעי משחק מרשימים של כל המשתתפים.

*** ג'ז (גת, ארצות-הברית): עימות בין הדורות מתפתח עד לשיא של התפצרות אלימה, משום שהצעירים אינם מנסים להבין את המבוגרים ולהיפך. פיטר בוייל מרשים כפועל בור, גם זאכור.

ירושלים

*** הקדפן והיצאנית (אורנע, אר'): צוה'הברית): המערב-הפרוע משנה את איפורו, אבל נשאר מאופר בקספדות רבה: אנטי-גיבור ייצאנית מסוממת בונים עיירה בלבי-השממה. החול מתחלף בשלג כבד, וזרן בייטי וג'ולי כריסטי מצולמים בקצב לערפל אמנותי, והצליפות נערכות בקצב של באלט איטי. דרשה סבלנות של בורל.

*** נשף מכבירהש (ירושלים, צ'כיה): פניו החמדניים של הפקיד הקטן בזוכית מגדלת מלאה הומור, כישרון, חוש הסתכלות עמוק ואהבת אדם ללא סייג של הבמאי מילוש פורמן.

חיפה

*** התפשטות (אורלי, ארצות-הברית): הבמאי הנ"ל זכירוננו הנ"ל ב' ארצות החדשה, אמריקה. ובאותו מבט חודר ואהב. אלא שהפעם — לתוך עולמה המת' לבט של ארץ השפע.

*** רכבות נשמרות היטב (בית רושטינ, צ'כיה): נציג נוסף של הכישרון הציפי, יזי מנול. מביא סיפור נוגע ללב על צעיר המתגבר בתחנת-הרכבת. על רקע מלחמת העולם השנייה.

ביטוח של

כויידעלך

כך וקרסו (הוד, תל-אביב; רון, ירושלים; עצמון, חיפה; אילת, אילת) — לאנגלים יש נורמן ויס' דום, לצרפתים יש לואי דה-פינס. מי שלא סובל אותם, לא יסבול את כך וקרסו. כמו אצל הנ"ל, אין כאן סיר' פור עם מוסר-השכל — דיאלוגים אינטליגנטיים — בדי' חות גדולות. טעם עדין — כל זה חסר.

מה יש כאן? יש מירשם לקומדיה-אינסטנט. פשוטה להכנה, לא מזינה במיוחד, קלה מאוד לעיכול. מנחם גולן, הבמאי החרוץ שהפך גם למיקצועי, לא ניסה להיות חכם, לא העיז להיות מתוחכם ולא טען ליומרות.

הוא נטל מיצרכים פשוטים וחיוניים להצחקת כל בני-העם: כך, סוכן-ביטוח אשכנזי. קרסו, סוכן-ביטוח ספרדי. לכך (שמואל רודנסקי) ישנן שתי מיידעלך (אפרת בליא וניצה שאול) ולקרסו (יוסף שילוח, הגונב את ההצגה מכולם) ישנם שני מוצ'אצ'וס (גדי יגיל ויהודה ברקן, שני הם כשרוניים ופוטוגניים מאוד). כך וקרסו שונאים אחד את השני כמו אשכנזי וספרדי — פלוס.

הפלוס הזה זוהי פוליטיקה הביטוח שכל אחד מהם מנסה למכור לאותו הלקוח (יהודה אפרוני). לשיכלול הסבך, מאר' הבות היוליות לבית משפחת כך ברומיאו'ס של כובדו-קרסו. כרגיל, מתרוצצים כולם הלוך וחוזר מתל-אביב לאילת (כי אילת היא הפטרו העירוני של הסרט) — מסלול שהוא

ברקן ושילוח: קרסו ובנו

מעין טוטו פירסומי: כל החברות הפטרוניות של הסרט משובצות בסימאות פירסומות ובשילובים קטנים וגדולים. רק מוסד אחד, מן הסתם לא שילם בעד הפירסומות — וזהו דווקא אחת הבדיחות היותר מוצלחות בסרט: כשכך מטל-פון למיטרה, הוא נענה מהצד השני: המיספר שחייגת איננו מחובר...

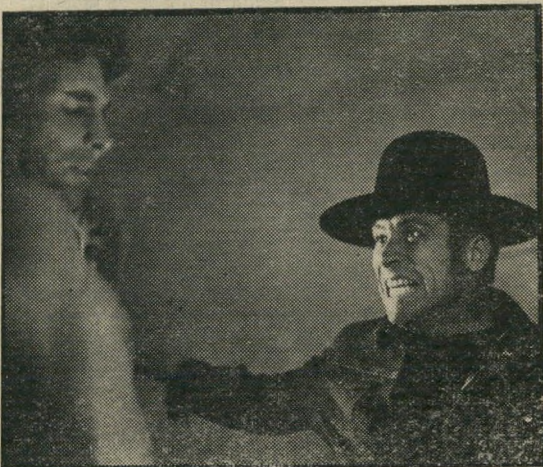
אינדיאני

נוודרני

בילי ג'ק (אלנבי, תל-אביב, אר'-צוה'הברית) — סרט שכדאי לר' אות ולו רק משום שהוא מעז לומר בגילוי-לב ובתמימות את אשר עם ליבו. כל הדמויות בו שחורות או לבנות, והצופה מוזמן להזדהות ללא היסור' סים עם אחד משני המהגות.

המהגות — מצד אחד, השמרנים הנוקשים והאלימים, המיוצגים להפליא על-ידי תושביה של עיירה דרומית באר'-צוה'הברית. מצד שני, צעירים מכל הגזעים והגילים, ילדי פרחים אוהבי אדם, המתחנכים כולם במוסד הממוקם ב' שמורת אינדיאנים מאובקת.

בהתמודדות בין השניים, יוצאת יד הראשונים, אנשי האגרוף והאלה, כמעט על העליונה, אילולא נוכחותו של בילי ג'ק, אביר מודרני שבמקום דם אצילים זורם בעור' קו דם אינדיאני, ובמקום חרב שלופה, הוא מצויד בידע בלתי מוגבל בקאראטה וג'ודו, משתמש בו ביעילות רבה בכל פעם שמישהו מנסה לפגוע בילדי המוסד אשר בחסותו. אלא שלדעת עושי הסרט, אפילו האלימות של בילי ג'ק, שכונותיה בוודאי טובות, אינה תשובה הולמת לאל-י מות המרעוע של בני הדרום, והעולם צריך למצוא פתרון הולם יותר. עד למסקנה סופית זו, עובר הסיפור דרך כמה פרקי פילוסופיה ופולקלור אינדיאניים, כמה קטעי תיאטר'

לאפל'ן: מיבצעי קאראטה מרתקים

רון מאולטר ומיבצעי קאראטה מרתקים. הבימוי אומנם אינו תמיד מקורי, אולם הכנות והפשטות של ילדי המוסד, לעומת הקשיחות המפוקחת של טום לאפל'ן בתפקיד בילי ג'ק, שווים בהחלט כריסס קולנועי.

הגאנגסטר

חוזר לאט

המירדף האחרון (צפון, תל-אביב, ארצות-הברית) — נהג גאנג' סטרים לשעבר אשר פרש לגימ' לאות והסתתר בניחותא בכפר זייגים פורטוגזי, שב אחרי השע שנים לפעילות כדי להוכיח לעצמו כי אינו עדיין בחזקת "גווייה", מוצא עצמו מעורב בבדיחתו של רוצח מן הכלל — שמאוחר יותר מסתברת כתכסיס הטעיה, שצריך להפיל את אותו הרוצח, ואת הידידה שהוא אוסף בדרך, בפח.

על בסיס עלילתי זה, רקם הבמאי ריצ'ארד פליישר סיפור שמזמין כל מיני פירושים מחוכמים, כמו השוואה בין גנגסטרים דאז לגנגסטרים של היום, היריהורים על בדי' דות האדם המעדיף להישאר בחברת השטן מאשר בגפו, או מחשבות על השתעבדות מינית של אשה לגבר. כדי להתייחס אל הסרט ברצינות, צריך בראש וברא' שונה שיעמוד על רגליו, כסרט פעילות, כפי שהוא מתיימר להיות. וזה, לא כל כך הולך עם החומר העלילתי הדל שבו. רוב הסיפור מרחשע תוך נסיעה במכונית, רגעי המתח ספורים, ואילו הרדיפות על כבישים פתלתלים אינם עוד בחזקת חידוש כלשהו.

אם בסופו של דבר יש משהו לראות בסרט, זהו ג'ורג' סי. סקוט. אמנם הוא נראה מרשים, פיקה, קשוח ומנוסה

סקוט: להוכיח שאינו גווייה

מדי בשביל אחד שהרוויח לחמו בתחתית סולם העולם התחתון. אבל אישיותו, כרגיל, מגנטית, וכל הנשים שבקהל ירגזו על טריש ואן-דיבר הצעירה, על שהיא מעדיפה את טוני מוזאנטה (בתפקידו הרגיל כפסיכופאט) על סקוט רב הרושם. אם זה תירוץ מספיק לבקר בקולנוע, אז בבקשה.